

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 57 0 Ps 143204 25 Rev
Banjaluka, 17.3.2026. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Tanje Bundalo, predsjednice vijeća, Senada Tice i Davorke Delić, članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca Javno preduzeće d.o.o. „Autoputevi Republike Srpske“, Ulica Vase Pelagića 10, Banjaluka, kog zastupa advokat Milan Matić, Ulica Miloša Crnjanskog 1/I, lokal broj 101, Bijeljina, protiv tuženog a.d. „Integral inženjering“, Ulica Omladinska 44, Laktaši, kog zastupa punomoćnik-zaposlenik Lj.Š., radi isplate, vrijednost spora 229.649,17 KM, odlučujući o reviziji tužioca protiv presude Višeg privrednog suda broj 57 0 Ps 143204 25 Pž od 24.9.2025. godine, na sjednici održanoj 17.3.2026. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Presudom Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 143204 24 Ps od 25.4.2025. godine obavezan je tuženi da tužiocu isplati iznos od 58. 485,78 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 22.192,43 KM od 25. 4. 2019. godine do isplate i na iznos od 36.293,35 KM od 22. 12. 2021. godine do isplate, te da tužiocu naknadi troškove postupka u iznosu od 10.315,87 KM, sve u roku od 30 dana od dana pravnosnažnosti presude.

Preko dosuđenog iznosa tužbeni zahtjev, zahtjev za isplatu zakonske zatezne kamate i zahtjev za naknadu troškova postupka, su odbijeni.

Presudom Višeg privrednog suda broj 57 0 Ps 143204 25 Pž od 24.9.2025. godine, odbijene su žalbe stranaka i prvostepena presuda potvrđena.

Odbijen je zahtjev tužioca za naknadu troškova žalbenog postupka u iznosu od 5.923,12 KM.

Tužilac revizijom pobija drugostepenu presudu u odbijajućem dijelu iz razloga propisanih odredbom člana 240. stav 1. tačka 1. i 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 58/09, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 i 27/24 – u daljnjem tekstu: ZPP) sa prijedlogom da se preinači i zahtjev usvoji, a tuženi obaveže na naknadu troškova revizionog postupka u iznosu od 5.923,12 KM ili da se ukine i vrati na ponovno suđenje.

Tuženi u odgovoru na reviziju predlaže da se revizija odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužioca o kom je odlučeno nižestepenim presudama.

Tužilac i tuženi su bili u obligacionopravnom odnosu temeljem zaključenog ugovora o izvođenju radova na izgradnji autoputa Gradiška-Banjaluka, i to tužilac kao investitor, a tuženi kao izvođač radova.

Sud nalazi da je među strankama nesporno da je usljed izgradnje autoputa fizičkim licima (S. K., N. M. i M.M.) nastala šteta plavljenjem poljoprivrednog zemljišta, zbog čega su pokrenuli sudske postupke protiv JP d.o.o. „Autoputevi Republike Srpske“, da tuženi nije pozvao a.d. „Integral inženjering“ Laktaši da se umiješa u parnicu i da je JP d.o.o. „Autoputevi Republike Srpske“ po pravosnažnim odlukama oštećenim licima isplatio sveukupni iznos od 229.649,17 KM.

Tužilac je plaćanje po presudi broj 72 0 P 031376 18 Gž izvršio 4. 4. 2019. godine i 25. 4. 2019. godine, a po presudi broj 72 0 P 068117 18 P izvršio 16. 12. 2021. godine i 22. 12. 2021. godine.

Tužilac je radi naplate iznosa od 229.649,17 KM pokrenuo parnicu protiv tuženog pod brojem 57 0 Ps 138236 22 Ps, da bi rješenjem od 3.2.2023. godine bilo utvrđeno da se tužba smatra povučenom.

Tuženi je nakon što je tužilac isplatio naknadu štete, u svojoj knjigovodstvenoj evidenciji pod brojem 1-T-7682/21 od 24.12.2021. godine knjižio optrećenje u iznosu od 145.173,41 KM, ali ga je 26.12.2023. godine brisao nakon što je tužilac u predmetu broj 57 0 Ps 138236 22 Ps povukao tužbu.

Zaključak je prvostepenog suda da tuženi sačinjavanjem IOS za 2021. godine, s obzirom na kasnije razknjiženje, nije „priznao obavezu“.

Sud je odbio istaknuti prigovor zastarjelosti potraživanja.

Stav je suda da se radi o regresnoj tužbi i da se primjenjuje zastarni rok iz odredbe člana 371. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 i „Službeni glasnik RS“, broj 17/93, 3/96, 39/03, 74/04 - u daljnjem tekstu: ZOO).

Polazeći od momenta kada je tužilac isplatio dosuđenu naknadu štete i momenta utuženja (20. 3. 2024. godine), prigovor zastarjelosti potraživanja cijeni neosnovanim.

Iz nalaza i mišljenja vještaka mr Riste Stjepanovića, sačinjenog u predmetu Osnovnog suda u Gradišci broj 72 0 P 031376 16 P 2, proizlazi da je jedan od glavnih razloga pogoršavanja oticanja površinskih i podzemnih voda i formiranja močvare na parcelama oštećenih lica to što nije izrađen planirani propust kroz trup autoputa, a da se izgradnja zamjenskog zemljanog kanala sa vanjske strane ograde autoputa pokazala kao nedovoljno kvalitetno rješenje.

U pogledu uzroka koji su doveli do štete na parcelama više fizičkih lica, sud prihvata činjenično utvrđenje iz tih pravosnažno okončanih parnica, pa ih posebno ne obrazlaže.

Sud cijeni da iz iskaza svjedoka J. G. proizlazi da je prilikom izgradnje predmetne dionice autoputa, projektant bio konzorcijum „J.V.Lotti & Associati S.p.A“ u asocijaciji sa „I.R.D. Engineering S.r.l.“, da su za izgradnju bila ugovorena tzv. „Fidik pravila“, da je nadzorni organ bio „IRD i Karlo Loti“, da izvođač nema ovlaštenja da samostalno izvede radove koji odstupaju od projekta. Svjedok je iskazao da se sjeća da je prema projektu bila predviđena odvodnja oborinskih voda kroz trup auto-puta, ali da je izvođač dobio nalog i odobrenje od nadzornog inženjera da se izvede kanal za prikupljanje oborinskih voda paralelno sa autoputem, što je izvođač i uradio.

Sud cijeni da iz iskaza svjedoka D. V. proizilazi da je upoznat sa projektnom dokumentacijom i izmjenama koje su nastala u izvođenju, da je u originalnom glavnom projektu predviđeno rješenje pločastog propusta dimenzija 2, 5 m x 2, 5 m, dok je u izvedenom stanju došlo do izmjene i ukinut je taj propust i izvedeno je rješenje sa bočnim kanalima duž auto puta, da je tužilac prva saznanja o propustima u izvođenju radova imao tokom 2013. godine ili 2014. godine, odnosno po isteku garantnog roka.

Sud nalazi utvrđenim da je tokom izvođenja radova došlo do izmjene projekta, tako što je tuženi kao izvođač dao prijedlog nadzornom organu na koji način da se izvrši izmjena koja se odnosi na odvodnju vode sa autoputa, što je nadzorni organ, koji je ujedno bio i projektant, prihvatio i o tome je sačinjen i dopis od strane nadzornog organa upućen izvođaču (dopis od 13. 8. 2009. godine, broj 186B-01/Lot2/FF743) koji se može smatrati pismenim nalogom nadzornog organa u smislu „Fidik pravila“.

Utvrđeno je da je šteta trećim licima nastala nakon što su radovi primljeni i autoput pušten u funkciju, da prema tuženom kao izvođaču nije bilo nikakvih zahtjeva za otklanjanje nedostataka izvedenih radova na autoputu, niti primjedbi da su radovi izvedeni suprotno prihvaćenim izmjenama.

Cijeneći sve napred navedene činjenice, prvostepeni sud smatra da je tuženi kao izvođač doprinio nastanku štete trećim licima, a njegov doprinos cijeni u obimu od 25 % od ukupno isplaćene naknade.

Odluka prvostepenog suda je zasnovana na odredbama člana 207, 208, 277. stav 1, 414. i 423. ZOO.

Drugostepeni sud u cijelosti prihvata činjenična utvrđenja i pravne zaključke prvostepenog suda, iz kog razloga odbija žalbe stranaka i potvrđuje prvostepenu presudu.

Pravilnim prihvata zaključak prvostepenog suda da izvođač za štetu koja je nastala trećim licima ne odgovara jednako kao investitor jer je izveo radove prema projektu, ali da ga to ne oslobađa odgovornosti pošto predložena izmjena načina otklanjanja oborinskih voda sa autoputa nije spriječila plavljenje parcela trećih lica.

Okolnost da je prijedlog tuženog odobren od strane projektanta, po mišljenju suda, umanjuje udio doprinosa tuženog iz razloga što je projektant kao nadzorni organ propustio da upozori na mogući problem u predloženom tehničkom rješenju odvoda oborinskih voda.

Uloga tuženog kao izvođača je „bila samo u vidu tehničke sugestije“ jer nije neposredno donio odluku, pa je prvostepeni sud pravilno utvrdio obim odgovornosti tuženog od 25%.

Neosnovanim cijeni žalbeni navod tužioca da je primjenom „Fidik pravila“ ugovoreno obeštećenje naručioca u cijelosti od strane izvođača, iz razloga što ova odgovornost postoji samo kada je izvođač izrađivao projekat pa je došlo do štete, gubitka i troškova (17.1), dok je u konkretnom slučaju projekat radilo treće lice, odnosno nadležni projektant je odobrio izmjenu projekta u dijelu načina odvođenja oborinskih voda sa autoputa.

U reviziji se ističe: da je obim odgovornosti tuženog pogrešno cijenjen jer investitor i izvođač solidarno odgovaraju trećem licu za pričinjenu štetu (član 207. i 630. ZOO), da sud zaključak o obimu odgovornosti tuženog od 25 % nije obrazložio kao ni zaključak da je prijedlog tuženog bio samo tehnička sugestija i da je odluka bila na projektantu, da je odgovornost izvođača uvijek veća od odgovornosti investitora jer je on nosilac profesionalne djelatnosti (član 18. ZOO), da je sud, ako nije mogao utvrditi tačni obim doprinosa solidarnih dužnika, trebao primijeniti odredbu člana 208. stav 3. ZOO i utvrditi odgovornost investitora i izvođača u omjeru 50 % : 50 %, odnosno odredbu člana 17.1. „Fidik pravila“ po kojoj je odgovornost izvođača 100 %, da je tuženi potpisivanjem IOS na iznos od 145.173,41 KM priznao postojanje duga, da sud nije utvrdio po kom osnovu je tuženi isknjižio ovaj iznos, jer rješenje o povlačenju tužbe nije pravni osnov za to.

Drugostepena odluka je pravilna.

Nesporna je činjenica da su parnične stranke bile u odnosu temeljem ugovora o izvođenju radova na autoputu Banjaluka-Gradiška, da je tužilac investitora, a tuženi izvođač, da je ugovorena primjena „Fidik pravila“, da je tuženi predložio tehničko rješenje za izvođenje radova na odvodnji oborinske vode sa autoputa drugačije u odnosu na originalni projekat, da je tuženi izveo radove u skladu sa prihvaćenom izmjenom projekta da bi se nakon puštanja autoputa u saobraćaj utvrdilo da izgradnja odvodnih kanala duž ivice autoputa nije bila adekvatno rješenje jer je došlo do plavljenja parcela uz autoput zbog čega je tužilac trećim licima, po pravosnažnim presudama, isplatio naknadu štete u iznosu od 229.649,17 KM.

U poglavlju 13. „Fidik pravila“ predviđeno je da izvođač ne može, bez naloga ili odobrenja nadzornog organa, vršiti bilo kakvu promjenu na trajnim radovima, ali ima pravo da nadzornom organu podnese pismeni prijedlog na koji je ovaj dužan odgovoriti u najkraćem roku.

Članom 17.1. tačka b-i) „Fidik pravila“ predviđeno je da je izvođač dužan da obešteti i oslobodi odgovornosti naručioca, osoblje naručioca i njihove zastupnike u slučaju potraživanja štete, gubitka i troškova (uključujući i sudske troškove) koji se, između ostalog, odnose „na obeštećenje ili gubitak imovine, nepokretne ili lične (osim samih radova), ukoliko takva oštećenja ili gubici „proizilaze iz projekta izvođača ili u vezi sa njima, izvođenja i završetka radova ili otklanjanja nedostataka“.

U toku postupka tužilac je dokazao da je tuženi predložio izmjenu izvođenja radova koja se tiče odvodnje oborinskih voda (da se ne gradi planirani propust kroz trup autoputa što je predviđeno originalnim projektom) već da se izgrade bočni kanali duž autoputa, što je projektant prihvatio (dopis od 13. 8. 2009. godine, broj 186B-01/Lot2/FF743).

Nije sporno da je tuženi izveo radove koje je naveo u prihvaćenom tehničkom rješenju za odvod oborinskih voda, da je nadzorni organ te radove prihvatio i da tužilac u garantnom roku nije tražio otklanjanje nedostataka u izvedenim radovima.

U parnicama u kojima je tužilac bio tužen radi naknade štete, a u kojima nije pozvao tuženog kao izvođača da se umiješa, nalazima vještaka je utvrđeno da izgradnjom bočnih kanala nije uspješno realizirana namjera odvodnje oborinskih voda i da je to bio uzrok plavljenja parcela.

Solidarna odgovornost naručioca i izvođača trećim licima za štetu koja im bude nanesena izvođenjem radova (član 206. ZOO), znači da treće lice ima mogućnost da u parnici istovremeno tuži i izvođača i naručioca i da nema obavezu dokazivati koliki je njihov odvojeni doprinos šteti koju trpe.

Odnos između naručioca i izvođača, u smislu utvrđenja ko je u kom obimu doprinijeo nastanku štete, ne interesuje treće lice i ono u parnici ne dokazuje obim odgovornosti za svakog od njih, već samo da mu je izvedenim radovima nanesena šteta.

Solidarni dužnik koji isplati više nego što iznosi njegov udio u šteti, može tražiti od svakog od ostalih dužnika da mu naknadi ono što je platio za njega (član 208. stav 1. ZOO), sud određuje koliki je udio svakog od solidarnih dužnika s obzirom na težinu njegove krivice i težinu posljedica koje su proistekle iz njegovog djelovanja (stav 2.), a ako je nemoguće da se utvrde udjeli dužnika, na svakog pada jednak dio osim ako pravičnost zahtjeva da se u konkretnom slučaju drugačije odluči.

Nižestepeni sudovi cijene da postoji doprinos tužioca šteti koju su pretrpjela treća lica, a koja šteta je posljedica nedostataka u idejnom rješenju tuženog, i taj doprinos cijeni u obimu od 25 % od ukupno isplaćenog iznosa naknade.

Utvrđujući obim odgovornosti izvođača, sudovi su cijenili da je tuženi pravno lice koje je registrovano i specijalizovano za izvođenje radova za izgradnju autoputa, raspolaže tehničkim i ljudskim resursima koji mu omogućavaju da radove izvede na kvalitetan i siguran način, po opšteprihvaćenim standardima kvaliteta i da je do izmjene plana odvoda površinskih voda došlo na sugestiju izvođača.

Tužilac nije dokazao da je tuženi izveo radove suprotno odobrenoj izmjeni projekta u dijelu odvođenja oborinskih voda, da ih je izveo suprotno građevinskim normama ili neodgovarajućim materijalom, da je prigovarao kvalitetu radova ili tražio otklanjanje nedostataka u garantnom roku.

Očigledno je da je predloženo idejno rješenje za odvod površinskih voda imalo nedostataka jer je došlo do plavljenja parcela uz trasu autoputa, ali s obzirom da tuženi nije samostalno pristupio izvođenju radova mimo glavnog projekta, već nakon što se glavni projektant pismeno saglasio da te radove izvede, on je ispoštovao „Fidik pravila“.

Pravilno sudovi zaključuju da činjenica da je projektant odobrio izmjenu dijela projekta po prijedlogu izvođača, to samo za sebe ne osobađa izvođača od dijela odgovornosti za štetu koju su pretrpjela treća lica.

Tuženi je preduzeće specijalizovano za izvođenje radova za izgradnju autoputa, raspolaže tehničkim i ljudskim resursima koji mu omogućavaju da radove izvede na kvalitetan i siguran način, pa je morao sa profesionalnom pažnjom ispitati kvalitet predloženog tehničkog rješenja i uvjeriti se da ono nema nedostataka zbog kojih može naručiocu ili trećem licu biti prouzrokovana šteta, prije nego ga je podnio glavnom projektantu na odobrenje.

Stav je ovog suda da je iz napred navedenog činjeničnog stanja, od strane nižestepeni sudova pravilno zaključeno da postoji doprinos tuženog šteti koju su pretrpjela treća lica, i pored poštivanja ugovorenih „Fidik pravila“ i građevinskih normi, u obimu od 25 %.

Navod revizije da nije obrazloženo ko snosi preostalih 75 % odgovornosti nije od značaja za pravilnost pobijane odluke jer se ovdje raspravlja samo o odgovornosti tuženog, ali je jasno da preostali dio odgovornosti može biti samo na projektantu i nadzornom organu jer su oni bili jedini ovlašćeni da prihvate ili odbiju izmjenu originalnog projekta.

Temeljem odredbe člana 248. ZPP odlučeno je kao u izreci.

Predsjednica vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić